

תָּא חַיִּי, בְּהַאי קָרָא תְּשִׁבַּח בְּרִירָא דְּמַלְתָּה, כְּתִיב
 אִם יֵשׁ עָלָיו מִלְּאָךְ, אִי לֹא כְּתִיב יִתִּיר יָאוֹת
 הוּא. אֲבָל מִלְּאָךְ מַלְיִין אֶחָד מִנֵּי אֲלֶף כְּתִיב, וּמֵאֵן
 אִיהוּ. דָּא הוּא מִלְּאָךְ דְּמִמְנָא עֲמִיּה דְּבַר נָשׁ בְּסִטְר
 שְׂמַאלָא, דְּכְתִיב, (תהלים צא) יִפֹּל מִצִּדְךָ אֲלֶיךָ, וְדָא הוּא
 סִטְרָא דְּשְׂמַאלָא, דְּכְתִיב בְּתַרְיָה וּרְבַבָּה מִימִינְךָ.

אֲבָל אֶחָד מִנֵּי אֲלֶיךָ, דָּא הוּא יֵצֵר הָרַע, דְּאִיהוּ
 אֶחָד מֵאַנּוּן (דְּאִיהוּ) אֲלֶיךָ דְּהוּוּ לְסִטְר שְׂמַאלָא.
 בְּגִין דְּאִיהוּ סָלִיק לְעֵילָא וְנִטִּיל רְשׁוֹ. וְעַל דָּא אִי בַר
 נָשׁ אָזִיל בְּאַרְחַ קְשׁוּט, תְּהוּא יֵצֵר הָרַע אִיהוּ עֶבֶד
 לוֹ. כְּמָה (דְּאַתְמַר) דְּכְתִיב, (משלי יב) טוֹב נִקְלָה וְעֶבֶד לוֹ.
 כִּדִּין אִיהוּ סָלִיק וְאַתְעֵבִיד סְנִיגוּרָא, וְאָמַר קִמִּי
 קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זְכוּ עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ. כִּדִּין קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אָמַר, פְּדָעְהוּ מִרְדַּת שְׁחַת.

לשון הקודש

צד שְׂמַאל, שְׂכַתוּב אַחֲרֵינוּ וּרְבַבָּה
 מִימִינְךָ.

אֲבָל אֶחָד מִנֵּי אֲלֶיךָ, זְהוּ יֵצֵר הָרַע,
 שְׂהוּא אֶחָד מֵאוֹתָם וְשְׂהוּא אֲלֶיךָ שְׂהוּוּ
 לְצַד שְׂמַאל, מְשׁוּם שְׂהוּא עוֹלָה לְמַעְלָה
 וְנִטִּיל רְשׁוֹת. וְעַל זֶה, אִם כֵּן אָדָם הוֹלֵךְ
 בְּדַרְךָ אֲמַת, אוֹתוֹ יֵצֵר הָרַע הוּא עֶבֶד לוֹ
 כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר, שְׂכַתוּב (משלי יב) טוֹב נִקְלָה
 וְעֶבֶד לוֹ, אִזּוּ הוּא עוֹלָה וְנַעֲשֶׂה סְנִיגוּר,

זְכוּת שְׁלוֹ לְפָנָיו וְאִין לוֹ וְלֹאֲדָם קְטַנּוּרִים,
 אִזּוּ וְיִחְנְנוּ וְיִאֲמַר פְּדָעְהוּ מִרְדַּת שְׁחַת
 מְצַאֲתֵי כֹפֵר.

בַּא רְאֵה, בְּפָסוּק הַזֶּה תִּמְצָא בְּרוּר
 הַדְּבַר. כְּתוּב אִם יֵשׁ עָלָיו מִלְּאָךְ. אִם לֹא
 כְּתוּב יוֹתֵר - יִפֹּה הוּא. אֲבָל מִלְּאָךְ
 מַלְיִין אֶחָד מִנֵּי אֲלֶיךָ כְּתוּב, וּמִיְהוּוּ? זְהוּ
 הַמִּלְּאָךְ הַמְּמַנָּה עִם הָאָדָם בְּצַד שְׂמַאל,
 שְׂכַתוּב (תהלים צא) יִפֹּל מִצִּדְךָ אֲלֶיךָ, וְזְהוּ

וְעַם כָּל דָּא לָא אַתְּדַר בְּרִיקְנֵיָא, בְּגִין דְּאַתְיְהִיב לֵיהּ
אַתְרָא לְשִׁלְטָאָה עֲלוּי וְלִיטּוּל נְשַׁמְתִּיהּ מִיְהִיָּה.
בְּגִין דְּאַקְדִים חוּבוּי דִּתְהוּא בַר נָשׁ וְאִתְּהוּ כִפּוּר עַל
הַאי. הָדָא הוּא דְכִתִּיב מְצֵאתִי כִפּוּר, לְמַפְדֵי לֵיהּ.

דְּכָר אַחַר מְצֵאתִי כִפּוּר. תְּהוּא זְכוּ דְאַמְרַתְּ אִתְּהוּ
עֲלֵיהּ כִפּוּר לְמַפְדֵי לֵיהּ דְלֹא יִחֹת לְגִיְהֵנָם וְלֹא
יָמוּת. וְעַל דָּא מִיבְעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמִיְהִיָּה בְּאַרְח
קְשׁוּט וּבְגִין דִּיְהִיָּא לֵיהּ תְּהוּא קְטִיגּוּרָא, סְנִיגּוּרָא.

בְּגוּזָא דָּא יִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי, דִּיְהִיב לֵיהּ
שְׁעִיר וְאַתְעַסִּיקוּ בְּחֵדִיָּה. עַד דְּאַתְתְּדַר עֶבֶד
לְהוּ וְסָלִיק וְסָהִיד סְהֵדוּתָא קִמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְאַתְעַבִיד לְהוּ סְנִיגּוּרָא. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כה)
אִם רָעַב שֵׁנֶאֱדָה תֵּאכִילְהוּ לֶחֶם וְאִם צָמָא תִשְׁקְהוּ
מִיָּם. וְעַל הַאי יַצַּר הָרַע אֶתְמַר.

לשון הקודש

שְׁאֲמַרְתָּ, הִיא עֲלוּי עֲלֵיו כִפּוּר לְפָדוּת אוֹתוֹ
שֶׁלֹא יֵרֵד לְגִיְהֵנָם וְלֹא יָמוּת. וְלִבְנֵי צְרִיף
לְאָדָם לְלָכַת בְּדֶרֶךְ אֲמַת כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לוֹ
הַקְטָנוֹר סְנִיגּוּר.

כְּמוֹ זֶה יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁנוֹתָנִים
לוֹ שְׁעִיר וּמִתְעַסְקִים עִמּוֹ עַד שֶׁהוֹפֵךְ
לְהִיּוֹת לָהֶם עֶבֶד, וְעוֹלָה וּמַעֲרִיד עֲדוּת
לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנַעֲשֶׂה לָהֶם
סְנִיגּוּר. וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, (שם כה)

וְאוֹמֵר לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זְכוּת עַל
הָאָדָם, וְאֵזוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר,
פְּדֵעֵהוּ מִרְדַּת שַׁחַת.

וְעַם כָּל זֶה לֹא הוֹזַר רִיקָם, מִשּׁוּם
שְׁנוֹתָנִים לוֹ אַחַר לְשִׁלְטָא עֲלוּי וְלִמְלַל
מִמֶּנּוּ אֶת נְשַׁמְתּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהַקְּדִים תְּטָאִי
אוֹתוֹ הָאִישׁ וְהוּא כִפּוּר עַל זֶה. וְהוּ
שְׁפָתוֹב מְצֵאתִי כִפּוּר, לְפָדוּת אוֹתוֹ.
דְּכָר אַחַר מְצֵאתִי כִפּוּר – אוֹתָהּ זְכוּת

וּבְגִין דָּא בְיוֹם צָרָה, כִּד בַּר נָשׁ אֲתַרְפִּי מֵאֲזִרְיָתָא,
כַּבְיָכוּל דְּחִיק לִיהּ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהִדְיָה
דְּתַהוּא יִצַר הָרַע דְּאִיתּוּ אֲתַעְבִּיד קַטְיִנוּרָא. צַר
כַּחֲבָה. צַר כַּח כ"ה, בְּגִין דְּאֲתַקְרַב קַמִּיָּה לְקַטְרָנָא
וְאֲתַחֲלֵשׁ חֵילָא.

תָּא חַזִּי, טוֹב יִי לְמַעוּז בְּיוֹם צָרָה, מָאִי בְיוֹם צָרָה.
דָּא יַעֲקֹב כִּד אָתָּא עֲלִיָּה עֲשׂו לְקַטְרָנָא לִיהּ.
וַיִּזְדַּע חוֹסֵי בּוֹ, כִּד אָתָּא עֲלִיָּה עָקוּ דְּדִינָה. וְתָא
חַזִּי, לִית מְקַטְרָנָא אֲשֶׁתַּכַּח עֲלִיָּה דְּבַר נָשׁ אֶלָּא
בּוֹמָנָא דְּסַפְנָה.

וְתָא חַזִּי, בְּגִין דְּיַעֲקֹב אַחַר גְּדָרִיָּה דְּנָדִיר קַמִּי
קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲתַתַּקַּף דִּינָא עַל יְדָא
דְּמְקַטְרָנָא דְּקַטְרִיג עֲלִיָּה דְּיַעֲקֹב, (דף קנ"ד ע"א) וּבְעָא דִּינָא
כְּשַׁעֲתָא דְּסַפְנָה דְּהוֹת רַחֵל בָּהּ. אָמַר קַמִּיָּה קִדְשָׁא

לשון הקודש

בא וראה, טוב ה' למעוז ביום צרה, מה
זה ביום צרה? זה יעקב כשפא עליו עשו
לקטרנו. ויזדע חוסי בו, כשפאה עליו
צרת דינה. ובא וראה, אין המקטרג
נמצא על האדם אלא בשעת ספנה.

ובא וראה, משום שיעקב אחר נדרו
שנדר לפני הקדוש ברוך הוא, התחזק
הדין על ידי המקטרג שקטרג על יעקב,
ורצה דין בשעת הספנה שהיתה בה

אם רעב שנאך האכילוהו לחם ואם צמא
השקהו מים, ועל היצר הרע הזה זה
נאמר.

ומשום זה ביום צרה, כשבן אדם
מתרפה מן התורה, כביכול דוחק את
הקדוש ברוך הוא עם אותו יצר הרע
שהוא נעשה קטגור. צר כחכה - צר כח
כה, משום שהתקרב לפניו לקטרג
ונחלש הכח.

בְּרִידָה הוּא, וְהָא יַעֲקֹב נָדַר נְדָרִיה וְלֹא שָׁלִים, וְהָא
 אִתְּהוּ תַקִּיף מִכְּלָא בְּעוֹתָרָא וּבְבָנִין בְּכָל מָה
 דְּאֶצְטְרִיד. וְלֹא שָׁלִים נְדָרִיה דְּנָדַר קִמְדָּ וְלֹא נִסְבְּתָ
 עוֹנָשָׁא מִנִּיה.

מִיָּד וְתִלְד רַחֵל וְתִקְשׁ בְּלִדְתָּהּ. מָאִי וְתִקְשׁ.
 דְּאֶתְקִשִׁי דִּינָא לְעִילָא גַבִּי מִלְּאָד הַמּוֹת.
 וְאֶתְעַנֵּשׁ יַעֲקֹב בְּהָאִי. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּכִתִּיב (משלי
 כב) וְאִם אֵין לָךְ לְשָׁלִים לָמָּה יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ מִתְּחִתֶּיךָ.
 וְעַל דָּא מִיתַת רַחֵל וְאֶתְמָסַר דִּינָא עַל יְדָא
 דְּמִלְּאָד הַמּוֹת.

וְתָא חַוִּי, בְּשַׁעֲתָא דְּאֶתָא עֵשׂו, מָה עֵבַד. וַיִּשֶׂם אֶת
 הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת יַלְדֵיהֶן רֵאשׁוֹנָה וְאֶת לֵאָה
 וַיִּלְדֶיהָ אַחֲרוֹנִים וְאֶת רַחֵל וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרוֹנִים. מָאִי
 טַעְמָא, בְּגִין דְּדָחִיל עָלָה דְּרַחֵל, דְּלֹא יִסְתַּבֵּל הֵתוּא
 רְשָׁע בְּשַׁפִּירוֹ דִּילָהּ וְלֹא יִקְטָרַג לִיה עָלָה.

לשון הקודש

הַטַּעַם? מִשׁוּם שְׂכֵתוֹב (משלי כב) וְאִם אֵין
 לָךְ לְשָׁלִים לָמָּה יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ מִתְּחִתֶּיךָ,
 וְעַל זֶה מִתָּה רַחֵל וְנִמְסַר הַדִּין עַל יְדֵי
 מִלְּאָד הַמּוֹת.

וּבֵא וּרְאֵה, בְּשַׁעֲתָא שְׂבָא עֵשׂו, מָה
 עָשָׂה? וַיִּשֶׂם אֶת הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת יַלְדֵיהֶן
 רֵאשׁוֹנָה וְאֶת לֵאָה וַיִּלְדֶיהָ אַחֲרוֹנִים וְאֶת
 רַחֵל וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרוֹנִים. מָה הַטַּעַם?

בְּרַחֵל. אָמַר לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְהָרִי יַעֲקֹב נָדַר נְדָרוֹ וְלֹא שָׁלִים, וְהָרִי הוּוּ
 חָזַק מִהַכֵּל בְּעֵשָׂר וּבְבָנִים וּבְכָל מָה
 שְׁצָרִיךָ, וְלֹא שָׁלִים נָדַרוֹ שֶׁנָּדַר לְפָנֶיךָ,
 וְלֹא לָקַחְתָּ מִמֶּנּוּ עֲנָשׁ?

מִיָּד - וְתִלְד רַחֵל וְתִקְשׁ בְּלִדְתָּהּ. מָה
 זֶה וְתִקְשׁ? שְׁהִתְקַשָּׁה הַדִּין לְמַעְלָה אֲצֵל
 מִלְּאָד הַמּוֹת. וְנִעְנַשׁ יַעֲקֹב בְּזֵה, מָה

תו מה כתיב, ותגשנה השפחות הגה וילדיהן
 ותשתחווין ותגש גם לאה וילדיה וישתחוו, נשין
 מקמי גוברין. אבל ברחל מה כתיב ואחר גש יוסף
 ורחל, ויוסף מקמי אמיה ואיהו חפא עליה, ועל דא
 כתיב, (בראשית מט) בן פורת יוסף בן פורת עלי עין.
 דאסיגי גופיה וחפא על אמיה. עלי עין, עלי עינא
 דההוא רשע.

והכא אתענשת על ידא דיצר הרע דקמרג
 בשעתא דסכנה, ואתענש יעקב על נדרא
 דלא שלים, ודא קשיא ליה ליעקב מפל עקו דעברו
 עליה. ומנלן דבגנייה דיעקב הוה, דכתיב, (בראשית מח)
 מתה עלי רחל. עלי ודאי, על דאחרית נדרי.

רבי יוסי אמר, כתיב, (משלי כז) קללת הנם לא תבא.
 ואוקמוה לו בוי"ו, דאי קללת צדיקא היא,

לשון הקודש

וכסה על אמו. עלי עין - עלי עין של
 אותו רשע. אותו רשע.

וכאן נענשה על ידי היצר הרע שקמרג
 בשעת הסכנה, ונענש יעקב על נדר
 שלא שלם, וזה קשה ליעקב מפל
 הצרות שעברו עליו. ומנין לנו שמשום
 יעקב זה היה? שכתוב (שם מח) מתה עלי
 רחל, עלי ודאי, על שאחרתי נדרי.

רבי יוסי אמר, כתוב (משלי כז) קללת הנם

משום שפחד על רחל שלא יסתכל
 אותו רשע בגיפיה ולא יקמרג לו עליה.

עוד מה כתוב? ותגשנה השפחות הגה
 וילדיהן וישתחווין ותגש גם לאה
 וילדיה וישתחוו. נשים מלפני גברים.
 אבל ברחל מה כתוב? ואחר גש יוסף
 ורחל, יוסף מלפני אמו, והוא כסה
 עליה, ועל זה כתוב (בראשית מט) בן פורת
 יוסף בן פורת עלי עין, שהגדיל גופו

אֶפִּילוּ דְלֹא אֶתְכֹּון בָּהּ, בֵּינֵן דְנִפְקָא מִפּוּמִיָּה נָטִיל לָהּ
הַהוּא יֵצֵר הָרַע וְקַטְרַג בָּהּ בְּשַׁעֲתָא דְסַפְנָה.

יַעֲקֹב אָמַר, (בראשית לא) עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ
לֹא יִחַיָּהּ. וְאִף עַל גַּב דְּאִיְהוּ לָא הָוּה יַדְעַ, נְטִיל לָהּ
לְהַחֲיָא מַלְּהָ הַהוּא שְׁטָן דְּאֶשְׁתַּפַּח גַּבִּיְהוּ תְדִיר
בְּבִנֵי נָשָׂא. וְעַל דָּא תַנִּינֵן, לְעוֹלָם לֹא יִפְתַּח
בַּר נֶשׁ פּוּמִיָּה לְשַׁטְנָא, בְּגִין דְנְטִיל הַחֲיָא מַלְּהָ וְקַטְרַג
בָּהּ לְעִילָא וְתַתָּא. כָּל שְׁכָן מַלְּהָ דְחָכָם אִז מַלְּהָ
דְּצַדִּיקָא, וְעַל תְּרִין אֲלִין אֶתְעַנְשַׁת רַחֵל:

וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ בִּי מִתָּהּ. אָמַר רַבִּי אַבְּא וְכִי
בֵּינֵן דְּאָמַר וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ לָא יַדְעָנָא כִּי
מִתָּהּ. אֲלֵא אֶצְטְרִיךְ בְּגִין דְּלֹא אֶחְדַּרְת לְגוּפָא יִתִּיר,
וּמִיתַת רַחֵל מִיתַת גּוּפָא, בְּגִין דְּאִית בְּנֵי נָשָׂא
דְנִפְקֵי נִשְׁמַתִּיהוּ וְאֶחְדַּרְן לְאֶתְרִיְהוּ וּפְמָה דְּאֶתְ

לשון הקודש

משום שנטיל אותו הדבור ומקטרג בו
למעלה ולמטה, כל שכן מלה של חכם
או מלה של צדיק, ועל שני אלה נענשה
רחל.

וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ בִּי מִתָּהּ. אָמַר רַבִּי
אַבְּא, וְכִי בֵּינֵן שְׁאָמַר וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ
לֹא יַדְעָנָא כִּי מִתָּהּ? אֲלֵא צְרִיךְ מִשּׁוּם
שְׁלֵא חֲזַרָה לְגוּפָהּ יוֹתֵר, וּמִתָּהּ רַחֵל
מִיתַת הַגּוּף, מִשּׁוּם שְׁיֵשׁ בְּנֵי אָדָם

לֹא תבא, ובארונה לו בנא"ו. שאם
קללת צדיק היא, אפילו שלא התכוון
בה, בינו שניצאה מפיו נטיל אותה אותו
יצר הרע וקטרג בה בשעת הספנה.

יַעֲקֹב אָמַר (בראשית לא) עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא
אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחַיָּהּ. וְאִף עַל גַּב שְׁהוּא
לֹא הָיָה יוֹדְעַ, נְטִיל אוֹתוֹ דְּכַר אוֹתוֹ שְׁטָן
שְׁנַמְצָא תְּמִיד אֲעַל בְּנֵי אָדָם. וְעַל זֶה
שְׁנִינֵן, לְעוֹלָם לֹא יִפְתַּח אָדָם פִּיו לְשַׁטְן,

אָמַר, (שמואל א ל) **וַתָּשָׁב נַפְשׁוֹ** (לפנינו בקרא רוחו. ובדפוס ירושלים איתא גם בזה"ק ותשב רוחו אליו) **אֱלֹיוֹ**, (בראשית מב) **וַיֵּצֵא לִבָּם**, (שיר השירים ה) **נַפְשִׁי יֵצֵאָה בְּדַבְּרוֹ**. (מלכים א יז) **לֹא נוֹתְרָה בּוֹ נִשְׁמָה**. **אֲבָל הֵאֵי נִפְקַת נִשְׁמָתָהּ וְלֹא אֶתְהַדְרַת לְאַתְרָהּ וּמִיתַת רַחֵל**.

וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן אוֹנִי. דְּקָשְׁיוֹ דְּדִינָא דְּאַתְגִּזְר עֲלֵהּ. וַיַּעֲקֹב אֶתְהַדְר לִיהּ וְקָשִׁיר לִיהּ לְיַמִּינָא, בְּגִין דְּמַעְרַב אֶצְטְרִיךְ לְקִשְׁרָא לִיהּ לְיַמִּינָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ בֶּן אוֹנִי סְטָרָא דְּדִינָא קָשְׁיָא, בְּן יָמִין אִיהוּ, דְּהָא בְּיַמִּינָא אֶתְקַשְׁרַת. וְאַתְקַבְרַת בְּאַרְחָא כְּמָה דְּאַתְמָר. הֵאֵי אֶתְגַּלְיָא מִיתַתָּהּ וְקַבּוּרְתָּהּ, אֲבָל לֹאֶה לֹא אֶתְגַּלְיָא מִיתַתָּהּ וְקַבּוּרְתָּהּ. וְאַף עַל גַּב דְּהִנְי אַרְבַּע אַמָּהֵן רָזָא אֵית לֹון וְהָא אוּקְמוּתָּהּ:

וַיַּצֵּב יַעֲקֹב מִצֵּבָה עַל קַבּוּרְתָּהּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאֵי

לשון הקודש

לְקָשְׁרוֹ לְיַמִּין. וְאַף עַל גַּב שְׁהוּא בֶּן אוֹנִי, צַד שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה - בֶּן יָמִין הוּא, שְׁהֵרִי בְּיַמִּין הַתְּקַשְׁרָה, וְנִקְבְּרָה בְּדֶרֶךְ כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר, הֵרִי הַתְּגַלְתָּה מִיתַתָּהּ וְקַבּוּרְתָּהּ, אֲבָל לֹאֶה לֹא הַתְּגַלְתָּה מִיתַתָּהּ וְקַבּוּרְתָּהּ, וְאַף עַל גַּב שְׁאַרְבַּע הָאַמָּהוֹת הִלְלוּ סוּד יֵשׁ לָהֶם, וּבְאַרוּחָהּ.

וַיַּצֵּב יַעֲקֹב מִצֵּבָה עַל קַבּוּרְתָּהּ. אָמַר

שְׁנִשְׁמַתֶּם יוֹצֵאת וְחֹזֶרֶת לְמִקּוּמָהּ, כְּמוֹ שְׁנִשְׁמַר (שמואל א-ל) **וַתָּשָׁב רוחו** [נפשו] **אֱלֹיוֹ**, (בראשית מב) **וַיֵּצֵא לִבָּם**, (שיר ה) **נַפְשִׁי יֵצֵאָה בְּדַבְּרוֹ**, (מלכים א-יז) **לֹא נוֹתְרָה בּוֹ נִשְׁמָה**. אֲבָל זֹו יֵצֵאָה נִשְׁמָתָהּ וְלֹא חֹזֶרֶת לְמִקּוּמָהּ וּמִתָּהּ רַחֵל.

וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן אוֹנִי, הַקָּשִׁיוֹת שֶׁל הַדִּין שְׁנִגְזֹר עֲלֵיהּ. וַיַּעֲקֹב הַחֲזִיר אוֹתוֹ וְקָשִׁיר אוֹתוֹ לְיַמִּין, מִשּׁוּם שְׁאֵת הַמַּעְרַב צְרִיךְ

טַעֲמָא. בְּגִין דְּלֹא אֶתְפְּסִיא אֶתְרָה עַד יוֹמָא דְזַמִּין
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲרִיתָּא מִתְיָא. כְּמָה דְאַתְמַר עַד
הַיּוֹם, עַד הַהוּא יוֹמָא מִמָּשׁ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, עַד יוֹמָא דְתַהֲדַר שְׂכִינְתָּא
בְּגִלּוֹתָהּ דְיִשְׂרָאֵל בְּתַהוּמָא אַתְרָה, כְּמָה דְאַתְּ
אָמַר, ^(ירמיה לא) וַיֵּשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתָּךְ נְאֻם יי וְשָׁבוּ בָנִים
לְגִבּוֹלָם. וְדָא אֹמְרָא דְאוּמֵי לָהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וְזַמִּינִין יִשְׂרָאֵל פִּד יתּוּבִין מִן גְּלוּתָא, לְקִיּוּמָא עַל
הַהִיא קְבוּרָה דְרַחֵל וְלִמְבַי תַּמּוֹן. כְּמָה דְאִיְהִי בְּכַאֵת
עַל גְּלוּתָהּ דְיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כְּתִיב, ^(ירמיה לא) בְּכַיִּי
יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם וְגו'. וּכְתִיב, ^(ירמיה לא) כִּי יֵשׁ
שָׂכָר לְפַעֲלָתָךְ. וּבַהֲהִיא ^(דף קעה ע"ב) שְׁעָתָא זְמִינַת רַחֵל
דְאִיְהִי בְּאַרְחָא לְמַחֲדֵי בְהוּ בְיִשְׂרָאֵל וְעַם שְׂכִינְתָּא
וְאוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא:

לשון הקודש

הוא, ועתידים ישראל כשישובו מהגלות
לעמד על אותה קבורת רחל ולבנות
שם, כמו שהיא בכתה על גלות ישראל,
ועל זה כתוב (ש) בבכי יבאו ובתחנונים
אובילים וגו', וכתוב (ש) כי יש שכר
לפעלתך. ובאותה שעה עתידה רחל,
שהיא בדרך, לשמח בישראל ועם
השכינה, ובארוהו החברים.

רבי יוסי, מה הטעם? משום שלא
התבססה מקומה עד היום שעתיד הקדוש
ברוך הוא להחיות מתים, כמו שנאמר
עד היום, עד אותו יום ממשי.

רבי יהודה אומר, עד יום שתחזר
שכינה מגלות ישראל באותו מקום,
כמו שנאמר ^(ירמיה לא) ויש תקנה
לאחרייתך נאם ה' וישבו בנים לגבולם.
וזה שבועה שנשבע לה הקדוש ברוך

וַיְהִי בַשָּׁנָן יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ הַחַיָּא וַיִּלְךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב
 אֶת בִּלְהָה פִּלְגֶשֶׁת אָבִיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיְהִיו
 בְּנֵי יַעֲקֹב שָׁנִים עָשָׂר. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַיְהִי בַשָּׁנָן
 יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ הַחַיָּא, דְּהָא לֵאחָ וְרַחֵל מִיתוּ, וְנִטְלָא
 בֵּיתָא מֵאֵן דְּנִטְיֵל.

וְכִי סִלְקָא דַּעְתָּךְ דְּרְאוּבֵן אֲזִיל וְשָׁכַב בַּהֲדָה
 דְּבִלְהָה. אֵלָּא, כָּל יוֹמָא דְּלֵאחָ וְרַחֵל שְׁכִינְתָּא
 שְׂרִיָּא עֲלֵיהוּ. וְהַשְׁתָּא דְּמִיתוּ, שְׁכִינְתָּא לָא
 אֶתְפְּרִשְׁת מִן בֵּיתָא, וְשְׂרִיָּא בְּבֵיתָא בְּמִשְׁפָּנָא דְּבִלְהָה.
 וְאַף עַל גַּב דְּשְׁכִינְתָּא בְּעֵיָא לְנִטְלָא בֵּיתָא כְּדָקָא
 יְאוּת, אֲלִמְלָא יַעֲקֹב לָא אֲשַׁתְּפַח בְּזוּוּנָא דְּכַר וְנוֹקְבָא,
 לָא שְׂרִיָּא שְׁכִינְתָּא בְּאֶתְנֻלְיָא בְּבֵיתָא. וְעַל דָּא קַיִימָא
 שְׁכִינְתָּא בְּמִשְׁפָּנָא דְּבִלְהָה. וְאַתָּא רְאוּבֵן וּבְגִין דְּחָמָא
 דְּבִלְהָה יִרְתָּא אֶתְרָא דְּאִמִּיהָ, אֲזִיל וּבִלְבַל עֲרִסָא. וְעַל
 דְּקַיִימָא שְׁכִינְתָּא עֲלָה, כְּתִיב בֵּיהּ וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָה.

לשון הקודש

ורחל, שכינה שרתה עליה, ועבשו
 שמתו, שכינה לא נפרדה מהבית,
 ושורה בבית במשכן של בלחה. ואף על
 גב ששכינה רצתה לפלל הבית פראוי,
 אלמלא יעקב לא נמצא בזווג זכר
 ונקבה, לא שורה שכינה בגלוי בבית,
 ועל זה עמדה שכינה במשכן בלחה.
 וכא ראוּבֵן, משום שראה שבלחה

ויהי בשנן ישראל בארץ החיא וילך
 ראובן וישכב את בלחה פילגש אביו
 וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים
 עשר. רבי אלעזר אמר, ויהי בשנן
 ישראל בארץ החיא, שהרי לאה ורחל
 מתו, ונטלה הבית מי שנטלה.
 וכי יעלה על דעתך שראובן הלך ושכב
 עם בלחה? אלא בכל זמן של לאה

רַבִּי יִיסָא אָמַר, דְּנִנְאִים עַל הָהוּא עֲרָסָא וְלֹא חֵיִישׁ
 לִיקְרָא דְשְׂכִינְתָא. וּבְגִין כֶּךָ לֹא אֲתַפְּנִים
 מִחוּשְׁפָנָא דְשַׁבְּטִין וְאַתָּא קָרָא וְעֶבֶד חוּשְׁפָנָא. בְּגִין
 כֶּךָ כְּתִיב, בְּכוֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן. וְאִיהוּ עֶבֶד קָרָא רִישָׁא
 דְּכָל שַׁבְּטִין.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (הושע יד) פִּי יִשְׂרָאֵל דִּרְכֵי יִי
 וְגו', כָּל אֲרַחוּי דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּלָהוּ יִשְׂרָאֵל
 וְאֲרַחוּי קָשׁוּט, וּבְגִין עֲלֵמָא לֹא יִדְעִין וְלֹא מִשְׁגִּיחִין
 עַל מַה אֵינֻן קַיִימִין. וְעַל דָּא וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָם, בְּגִין
 דְּאֵינֻן יִדְעִין אֲרַחוּי דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּמִשְׁתַּדְּלֵי
 בְּאוּרֵייתָא. דְּכָל מָאן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוּרֵייתָא, אִיהוּ יִדַע
 וְאֲזִיל בְּהוּ דְלֹא סָטִי לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא.

וּפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם, אֵלִין אֵינֻן חֵיבִין דְּלֹא

לשון הקודש

יִשְׂרָאֵל דִּרְכֵי הוּ' וְגו' – כָּל דִּרְכֵי הַקְּדוּשָׁה,
 בְּרוּךְ הוּא כָּלֵם יִשְׂרָאֵל וְדִרְכֵי אֱמֶת, וּבְגִין
 הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִשְׁגִּיחִים עַל
 מַה הֵם עוֹמְדִים. וְעַל זֶה וְצַדִּיקִים יִלְכוּ
 בָם – מִשּׁוּם שֶׁהֵם יוֹדְעִים דִּרְכֵי הַקְּדוּשָׁה
 בְּרוּךְ הוּא וּמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, שֶׁכָּל מִי
 שֶׁמִּשְׁתַּדְּלֵי בַתּוֹרָה, הוּא יוֹדֵעַ וְהוֹלֵךְ
 בָּהֶם שְׂלֵא סוּטָה יְמִינָה וּשְׂמָאלָה.

וּפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם – אֵלֵה הֵם
 הַרְשָׁעִים שְׂלֵא מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה וְלֹא

יִרְשָׁה מְקוֹם אֱמוּנָה, הַלֵךְ וּבִלְבַל הַמַּטָּה,
 וְעַל שְׁעֵמֻדָה שְׂכִינָה עָלֶיהָ כְּתוּב בּו
 וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָה.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, שְׂיִשְׁן עַל אוֹתָהּ מַטָּה
 וְלֹא חָשַׁשׁ לְכַבּוֹד הַשְּׂכִינָה, וּמִשּׁוּם כֶּךָ
 לֹא נִפְנֵם מִחֻשְׁבוֹן הַשְּׂבָטִים, וּבֹא הַפְּסוּק
 וְעָשָׂה חֻשְׁבוֹן, מִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב בְּכוֹר
 יַעֲקֹב רְאוּבֵן, וְהַפְּסוּק עָשָׂה אוֹתוֹ רֹאשׁ
 לְכָל הַשְּׂבָטִים.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (הושע יד) פִּי

מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא מִסְתַּכְּלִין בְּאַרְחֵי דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְלֹא יִדְעִין לְאֵן אוֹרְחֵי אֲזִלִין. וּבְגִין דְּלֹא
 יִדְעִי לְאַסְתַּכְּלֵא וְלֹא מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא, אֵינִון כְּשִׁלִּי
 בְּהוּ בְּאֵינִון אֲרַחֵי בְּהֵאֵי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

תָּא חַזִּי, כָּל בַּר נֶשׁ דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, כִּד נְפִיק
 מִהֵאֵי עֲלָמָא נִשְׁמַתִּיה סְלָקָא בְּאֵינִון אֲרַחֵי
 וּשְׁבִילִין (דְּאֵינִון בְּאוֹרֵייתָא) דְּאוֹרֵייתָא. וְאֵינִון אֲרַחֵי וּשְׁבִילִין
 דְּאוֹרֵייתָא יִדְעִין אֵינִון, וְאֵינִון דִּידְעִי אֲרַחֵי דְּאוֹרֵייתָא
 בְּהֵאֵי עֲלָמָא יִהְיוּן בְּהוּ בְּהוּא עֲלָמָא כִּד יִפְקוּן
 מִהֵאֵי עֲלָמָא.

וְאֵי לֹא אֲשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרֵייתָא בְּהֵאֵי עֲלָמָא וְלֹא יִדְעִין
 אֲרַחֵי וּשְׁבִילִין, כִּד יִפְקוּן מִהֵאֵי עֲלָמָא לֹא
 יִנְדְעוּן לְמִיתָד בְּאֵינִון אֲרַחֵי וּשְׁבִילִין וּכְשִׁלִּין בְּהוּן.
 כִּדִּין יִהְיֶה בְּאַרְחֵי אֲחֵרִין דְּלֹא אֵינִון אֲרַחֵי

לשון הקודש

שֶׁל הַתּוֹרָה, וְאוֹתָם דְּרָכִים וּשְׁבִילִים
 שֶׁל הַתּוֹרָה הֵם יְדוּעִים, וְאוֹתָם
 שִׁינְדְעִים דְּרָכֵי הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה
 יִלְכוּ בָּהֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, כְּשִׁנְעָאוּ מִן
 הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְאֵם לֹא הִשְׁתַּדְּלוּ בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וְלֹא יִדְעוּם דְּרָכִים וּשְׁבִילִים, כְּשִׁנְעָאוּ
 מִן הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא יִדְעוּ לְלַכֵּת בְּאוֹתָם
 דְּרָכִים וּשְׁבִילִים, וְנִכְשְׁלִים בָּהֶם. וְאֵז

מִסְתַּכְּלִים בְּדְרָכֵי הַקּוּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא
 וְלֹא יוֹדְעִים לְאֵן הַדְּרָכִים הוֹלְכוֹת,
 וּמִשׁוּם שֶׁלֹּא יוֹדְעִים לְהִסְתַּכֵּל וְלֹא
 מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, הֵם נִכְשְׁלִים בָּהֶם
 בְּאוֹתָם דְּרָכֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא.

כֹּא רָאָה, כָּל אָדָם שֶׁמִּשְׁתַּדַּל בַּתּוֹרָה,
 כְּשִׁנְעָא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, נִשְׁמַתוּ עוֹלָה
 בְּאוֹתָם דְּרָכִים וּשְׁבִילִים וְשֵׁם בַּתּוֹרָה

דְּאוֹרֵייתָא, וַיִּתְעָרוּן לִיה בְּכַמְה דִּינִין וְאֶתְעַנְשׁ בְּהוּ.
 וּבְמֵאן דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא מַה כְּתִיב, (משלי 1) בְּשֹׁכְבֶךָ
 תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְּשִׁיחֶךָ. בְּשֹׁכְבֶךָ
 בְּקִבְרָא, אוֹרֵייתָא תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ מְדִינָא דְּהָהוּא עֲלֵמָא.
 וַהֲקִיצוֹתָ, כִּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר רִוּחִין וְנִשְׁמָתִין
 לְאַחֵיָא מִתִּיָּא כִּדִּין הִיא תְּשִׁיחֶךָ, הִיא תְּהֵא
 סִינְגוֹרִיא עַל גּוֹפָא, בְּגִין דִּיקוּמוֹן אֵינּוֹן גּוֹפִין
 דְּאֶשְׁתַּדַּלוּ בְּאוֹרֵייתָא כְּדָקָא יָאוֹת. וְאֵלִין אֵינּוֹן
 דִּיקוּמוֹן בְּקִדְמִיתָא לְחַיִּי עֲלֵמָא, כְּמַה דְּאֶתְ אָמַר, (דניאל
 יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַּת עֶפְרָא יִקִּיצוּ אֱלֹה לְחַיִּי עוֹלָם
 וְגו'. וְאֵלִין אֵינּוֹן לְחַיִּי עוֹלָם, בְּגִין דְּאֶתְעַסְקוּ בְּחַיִּי
 עוֹלָם דְּאֵיהִי אוֹרֵייתָא.

וְתָא חַיִּי, כָּל אֵינּוֹן דְּאֶשְׁתַּדַּלוּ בְּאוֹרֵייתָא, הֵהוּא
 גּוֹפָא יִתְקַיֵּים וְאוֹרֵייתָא תְּגִין עֲלֵיהּ. מָאִי

לשון הקודש

תְּשִׁיחֶךָ, הִיא תְּהִיָּה סִנְגוֹר עַל הַגּוֹפִי
 בְּשֹׁכְבִיל שְׁיָקוּמוּ אוֹתָם גּוֹפִים
 שֶׁהִשְׁתַּדְּלוּ בַתּוֹרָה כְּרָאוּי, וְאֵלֹה הֵם
 שְׁיָקוּמוּ בַתְּחִלָּה לְחַיִּי עוֹלָם, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַּת
 עֶפְרָא יִקִּיצוּ אֱלֹה לְחַיִּי עוֹלָם וְגו'. וְאֵלֹה
 הֵם לְחַיִּי עוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהִתְעַסְקוּ בְּחַיִּי
 עוֹלָם שֶׁהִיא הַתּוֹרָה.

וּבֵא רָאָה, כָּל אֵלּוּ שֶׁהִשְׁתַּדְּלוּ בַתּוֹרָה,

יִלְךְ בְּדַרְכֵים אַחֲרוֹת שְׁאֵינֶן דַּרְכֵי
 הַתּוֹרָה, וַיִּתְעָרוּ אֵלּוּ בְּכַמְה דִּינִים
 וַיִּעַנְשׁ בָּהֶם.

וּמִי שֶׁמִּשְׁתַּדַּל בַתּוֹרָה מַה כְּתוּב? (משלי
 1) בְּשֹׁכְבֶךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ הִיא
 תְּשִׁיחֶךָ. בְּשֹׁכְבֶךָ - בְּקִבְרָא, הַתּוֹרָה
 תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ מְדִין אוֹתוֹ הָעוֹלָם.
 וַהֲקִיצוֹתָ - בְּשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְעוֹרֵר
 רוּחֹת וְנִשְׁמֹת לְהַחֲיוֹת מֵתִים, אִזְ הִיא

טַעֲמָא, בְּגִין דְּבַחְהִיא שַׁעְתָּא יתַעַר קַדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא חַד רוּחָא דְכָלִיל מְאַרְבַּע רוּחִין, וְהַהוּא
 רוּחָא דְכָלִיל מְאַרְבַּע רוּחִין, אֲזַדְמֵן לְכָל אֵינֹן
 דְּאִשְׁתַּדְּלוּ בְּאִזְרֵיתָא לְאַחִיָּא לֹון בְּהֵאי רוּחָא
 בְּגִין דִּיתְקִינִים לְעֵלְמִין.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב (יחזקאל לו) מְאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאִי
 חֲרוּת, אֲמַאי לָא אֲתְקִימוּ, דְּהָא כְּלָהוּ מִיתוּ
 כְּמִלְקַדְמִין. תָּא חֲזִי, הַהוּא זְמַנָּא דְּאִזְקִים קַדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא עַל יְדָא דִּיחֻזְקָאֵל אֵינֹן מִתִּיָּא, הַהוּא (וּמְנֵי
 דְּאִמָּא) רוּחָא אַף עַל גַּב דְּהָוָה מְאַרְבַּע רוּחֵיָּא, לָא
 נְחִית לְקִיָּמָא לֹון בְּקִיָּמָא, אֵלָא לְאַחֻזָּא דְּזַמִּין
 קַדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְאַחִיָּא מִתִּיָּא בְּהַהוּא גְּוֹנָא
 וְלְקִיָּמָא לֹון בְּרוּחָא (דף קעו ע"א) דְּאֲתַכְּלִיל בְּהֵאי גְּוֹנָא.

וְאַף עַל גַּב דְּאֲהַדְּרוּ גְּרַמִּין בְּהַהוּא שַׁעְתָּא כְּמָה

לשון הקודש

הַתְקִימוּ, שְׁחֲרֵי בְּלָם מִתּוּ כְּמִקְדָּם? בְּא
 רָאה, אוֹתוּ זְמַן שְׁחֲרֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא עַל יְדֵי יְחֻזְקָאֵל אוֹתָם הַמְתִּים,
 אוֹתוּ זְמַן הַעֲתִידוּ רוּחַ, אַף עַל גַּב שְׁחִיָּה
 מְאַרְבַּע רוּחוֹת, לֹא יֵרַד לְקִיָּמָם בְּקִיָּוִם,
 אֵלָא לְהִרְאוֹת שַׁעְתִּיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְהַחֲיוֹת מְתִים בְּאוֹתָהּ עוֹרָה
 וְלְקִיָּמָם בְּרוּחַ שְׁנַכְלָלָה בְּעוֹרָה זו.
 וְאַף עַל גַּב שְׁחֲזָרוּ הַעֲצָמוֹת בְּאוֹתָהּ

אוֹתוּ הַגּוֹף יִתְקַיֵּם וְהַתּוֹרָה תִּגֵּן עָלָיו,
 מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁבִאוֹתָהּ שַׁעָה
 יַעֲזֹר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּחַ אַחַת
 שְׁכֹלָלָה מְאַרְבַּע רוּחוֹת, וְאוֹתָהּ רוּחַ
 הַכּוֹלֵלֶת אַרְבַּע רוּחוֹת תִּזְדַּמֵּן לְכָל
 אוֹתָם שֶׁהִשְׁתַּדְּלוּ בַּתּוֹרָה לְהַחֲיוֹתָם
 בְּרוּחַ זו בְּשִׁבְלֵי שְׁיִתְקַיֵּם לְעוֹלָמִים.
 וְאַם תֹּאמַר, הֲרֵי כְּתוּב (יחזקאל לו)
 מְאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאִי חֲרוּת, לְמָה לֹא

דְּהוּה. קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַחֲזָאָה לְכָל עֲלָמָא
 דְּאִיהוּ זְמִין לְאַחֲזָיָא מִתִּיבָא (מָה כְּתִיב, (ישעיה כו) יִחִיו מִתִּיד נְבִלְתִי
 יְקוּמוּן. עַל דָּא הָהוּא רוּחָא דְזְמִין לְנַחְמָא בְּהוּ בְּצַדִּיקָא) (נִיָּא וְעַל דָּא הָהוּא רוּחָא דְזְמִין
 לְנַחְמָא בְּהוּ בְּצַדִּיקָא. מָה כְּתִיב מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הַרוּחַ, רוּחָא דְאַתְּכִלִּית בְּאַרְבַּע),
 בְּגִין דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין לְקִיָּמָא לְהוּ קִיּוּמָא
 שְׁלִים בְּעֲלָמָא בְּדַקָּא יָאוּת. וְאִינוּן דְּאַשְׁתַּדְלוּ
 בְּאוּרֵייתָא בְּהָא עֲלָמָא, הִיא קִיָּמָא עֲלִיהָ דְּבַר נֶשׁ
 וְאַתְעִבִידַת סִינְגוּרִיא קִמִּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כָּל אִינוּן מַלְיָן דְּאוּרֵייתָא וְכָל
 הָהִיא אוּרֵייתָא דְּאַשְׁתַּדְל בְּהָ בַר נֶשׁ בְּהָא
 עֲלָמָא, אִינוּן מַלְיָן וְהָהִיא אוּרֵייתָא קִיָּמָא קִמִּי
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַמְרַת קַמִּיהָ וְהִיא אַרְיַמַת קָלִין
 וְלֹא אֲשַׁתְּכַבַּת. וְלַתְּהוּא זְמַנָּא אִיהִי תְּשִׁיחַ וְתִיָּמָא
 כְּבוֹם דְּאַתְדַּבֵּק בַּר נֶשׁ וְאַשְׁתַּדְל בְּהָא עֲלָמָא, וְעַל

 לשון הקודש

עומדת על האדם ונעשית סנגוריה
 לפני הקדוש ברוך הוא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כָּל אוֹתָם דְּבְרֵי
 תוֹרָה וְכָל אוֹתָהּ תוֹרָה שֶׁהַשְׁתַּדַּל בְּהָ
 הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, אוֹתָם דְּבְרֵים
 וְאוֹתָהּ תוֹרָה עוֹמְדִים לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְאוֹמְרַת לְפָנָיו, וְהִיא
 מְרִימָה קוֹלוֹת וְלֹא שׁוֹכְכַת, וְלֹא אוֹתוֹ זְמַן
 הִיא תְּשִׁיחַ וְתֹאמַר כְּפִי שֶׁהַתְּדַבֵּק בְּהָ
 הָאָדָם וְהַשְׁתַּדַּל בְּהָ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְעַל

שְׁעָה כְּמוֹ שֶׁהִיא, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רָצָה לְהִרְאוֹת לְכָל הָעוֹלָם שֶׁהוּא עֲתִיד
 לְהַחְיוֹת מֵתִים וְמָה כְּתוּב? (ישעיה כו) יִחִיו
 מִתִּיד נְבִלְתִי יְקוּמוּן, עַל זֶה אוֹתָהּ רוּחַ שֶׁעֲתִידָה
 לָרֶדֶת בְּהֵם צַדִּיקִים וְסִ"א וְעַל זֶה אוֹתָהּ רוּחַ
 שֶׁעֲתִידָה לָרֶדֶת בְּהֵם צַדִּיקִים מָה כְּתוּב? מֵאַרְבַּע
 רוּחוֹת בְּאֵי הַרוּחַ, רוּחַ שֶׁנִּבְלְלָה בְּאַרְבַּע,
 מִשׁוּם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְקַיֵּם
 אוֹתָם קִיּוּם שְׁלָם בְּעוֹלָם כְּרֵאוּי, וְאוֹתָם
 שֶׁהַשְׁתַּדְלוּ בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, הִיא

דָּא אֵינּוּן יְקוּמוּן בְּקִיּוּמָא שְׁלִים לְחַיֵּי עַלְמָא
בְּדַקְאֲמָרָן. וּבְגִין כֶּךָ (הושע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דְּרָכֵי יי
וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָם וּפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם.

רַבִּי חֵיָא פְתַח וְאָמַר, (שמואל א ב) וְעָלִי זָקֵן מְאֹד וְשָׁמַע
אֶת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן בְּנֵי לְכָל יִשְׂרָאֵל וְאֵת
אֲשֶׁר יִשְׁכְּבֵן אֶת הַנְּשִׁים הַצְּבָאוֹת פְּתַח אֶהֱל מוֹעֵד.
וְכִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ דִּכְתֵּינִי יי דִּיעְבְּדוּן עֲבִידְתָּא דָּא.
וְהָא מְקַדְמַת דִּנְאָ אֶתְמַר וּפְרִישֵׁת אֲזַרְיִיתָא הֵהוּא
חֻזְבָּא דְלַהוֹן דְכְּתִיב, (שמואל א ב) כִּי נָאֲצוּ הָאֲנָשִׁים אֶת
מְנַחֵת יי. וּכְתִיב וּמִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים מֵאֵת הָעָם כָּל אִישׁ
זִבַח זִבַח וְגו'. וּכְתִיב גַּם בְּטָרָם יִקְטְרוּן אֶת הַחֶלֶב
וּבָא נַעַר הַכֹּהֵן וְאָמַר לְאִישׁ הַזִּבַח תִּנְהַ בְּשָׂר לְצִלוֹת
לְכַהֵן וְגו'. וּכְתִיב וְאָמַר לוֹ כִּי עָתָה תִתֵּן וְאִם לֹא
לְקַחְתִּי בְּחֻזְקָה. וְעַל דָּא וַתְּהִי חַטָּאת הַנְּעָרִים גְּדֻלָּה

לשון הקודש

זֶה, וְהָרִי מִקְדָּם לְכַד נְאָמַר וּפְרָשָׁה
תּוֹרָה אוֹתוֹ הַחַטָּא שְׁלָהֶם, שְׁכַתוּב (שם)
כִּי נָאֲצוּ הָאֲנָשִׁים אֶת מְנַחֵת ה', וּכְתוּב
וּמִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים מֵאֵת הָעָם כָּל אִישׁ
זִבַח זִבַח וְגו', וּכְתוּב גַּם בְּטָרָם יִקְטְרוּן
אֶת הַחֶלֶב וּבָא נַעַר הַכֹּהֵן וְאָמַר לְאִישׁ
הַזִּבַח תִּנְהַ בְּשָׂר לְצִלוֹת לְכַהֵן וְגו',
וּכְתוּב וְאָמַר לוֹ כִּי עָתָה תִתֵּן וְאִם לֹא
לְקַחְתִּי בְּחֻזְקָה, וְעַל זֶה וַתְּהִי חַטָּאת

זֶה הֵם יְקוּמוּן בְּקִיּוּם שְׁלִים לְחַיֵּי עוֹלָם,
כְּמוֹ שְׁאֲמָרָנוּ, וּמִשּׁוּם כֶּךָ (הושע יד) כִּי
יִשְׂרָאֵל דְּרָכֵי ה' וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָם
וּפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם.

רַבִּי חֵיָא פְתַח וְאָמַר, (שמואל א-ב) וְעָלִי
זָקֵן מְאֹד וְשָׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן
בְּנֵי לְכָל יִשְׂרָאֵל וְאֵת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבֵן אֶת
הַנְּשִׁים הַצְּבָאוֹת פְּתַח אֶהֱל מוֹעֵד. וְכִי
יַעֲלֶה עַל דַּעְתָּךְ שְׁכַתֵּינִי ה' יַעֲשׂוּ מַעֲשֵׂה

מֵאֵד וְגו'. וְכָל דָּא לָא הוּוּ נְטִלִין אֶלָּא מֵאֵינוּן חוּלְקִין
 דִּהוּוּ לְהוּ לְבַתְּנֵי לְמִיכַל מִנִּיה, וְעַל דִּהוּוּ קָלִיל
 קֶרְבְּנָא בְּעֵינֵיהוּ אֶתְעַנְשׁוּ. וְהָכָא אָמַר אֶת אֲשֶׁר
 יִשְׁכְּבֵן אֶת הַנָּשִׁים הַצְּבָאוֹת.

אֶלָּא חַס וְשָׁלוֹם דִּהוּוּ עֲבָדוּ עֲבִירָה דָּא, כָּל שְׁפִין
 בְּאַתְרָא קַדִּישָׁא הֵהוּא, דִּלָּא יְקוּמוּן כָּל
 יִשְׂרָאֵל וְיִקְטְלוּן לְהוּן. אֶלָּא בְּגִין דִּהוּוּ מְעַכְבֵּי לוּן
 לְאַעְלָא לְמַקְדָּשָׁא, וּמַחָאן בִּידֵהוּן דִּלָּא לְאַעְלָא
 לְמַעְלֵי צְלוֹתָא עַד דִּקּוּרְבְּנֵי אֶתְעַבִּידוּ בְּגִין דֵּאֵינוּן
 לָא מִיִּיתִין קֶרְבְּנִין לְמִיטַל חוּלְקָא מִנִּיהוּ, וּבְגִין כִּד
 מְעַכְבִּין לוּן. וּבְגִין כִּד אֵינוּן נָשִׁים הוּוּ בְּעָאן מִנִּיהוּ
 לְאַעְלָא תַּפְּוּן. וְעַל דָּא כְּתִיב אֶת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבוּן אֶת
 הַנָּשִׁים, דִּמְעַכְבֵּי לוּן כִּדְקָאמְרוּן.

כְּגוֹזְנָא דָּא וַיִּשְׁכַּב אֶת בְּלָהָה. חַס וְשָׁלוֹם דֵּאֵיהוּ

לשון הקודש

ומוחים בידיהם שלא להכנסם להתפלל
 תפלה עד שהקרפנות נעשו, משום שהן
 לא מביאות קרפנות לפל חלק מהם,
 ומשום כך מעכבים אותן, ומשום כך
 אותן נשים היו מבקשות מהם להכנסם
 לשם, ועל זה כתוב את אשר ישכבן את
 הנשים, שמעכבים אותן כמו שאמרנו.
 כמו זה וישכב את בלהה. חס ושלום
 שהוא שכב עמה, אלא משום שעכב

הנערים גדלה מאד וגו', וכל זה לא היו
 נוטלים אלא מאותם חלקים שהיו
 לפנהיגים לאכל מהם, ועל שהיה הקרבן
 קליל בעיניהם נענשו, וכאן אמר את
 אשר ישכבן את הנשים הצבאות?

אלא חס וחלילה שהיו עושים עברה זו,
 כל שכן באותו מקום קדוש, שלא יקומו
 כל ישראל ויהרגו אותם. אלא משום
 שהיו מעכבים אותם להכנס למקדש